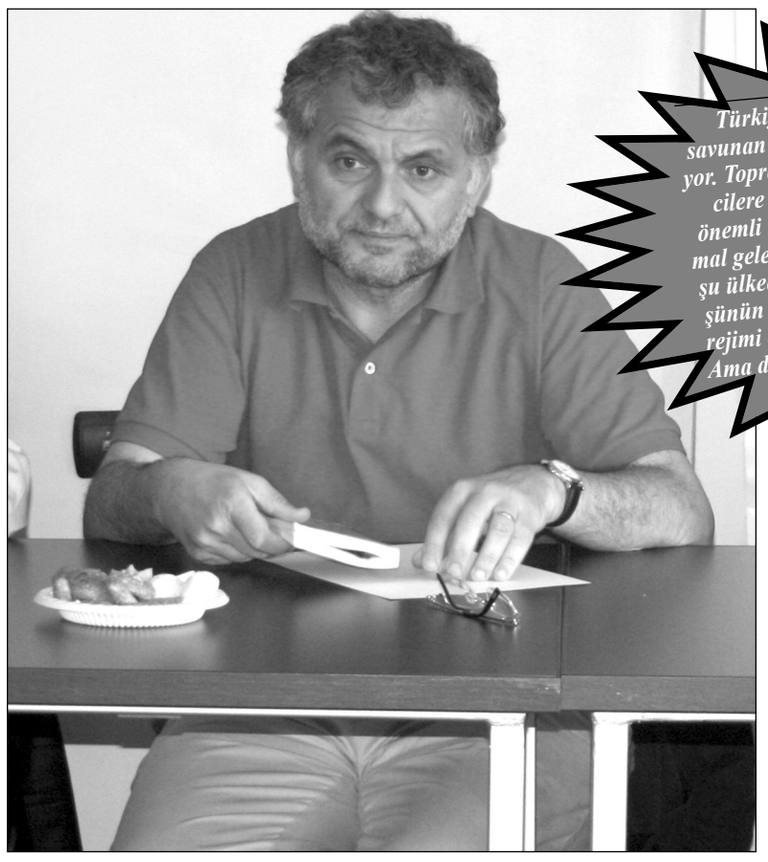
Gazeteci Ruşen Çakır, DİTAM'ın Kırklar Meclisi toplantısına katıldı, Arap baharını anlattı

Dünya Arap baharına hazırlıklı değildi!

Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi'nin düzenlediği geleneksel Kırklar Meclisi toplantısına katılan Gazeteci-yazar Ruşen Çakır, Arap Baharı, Ortadoğu ve Türkiye'nin Suriye'deki gelişmeler karşısında takındığı tavrı değerlendirdi.

Türkiye çok risk alıyor

Türkiye'nin Suriye olaylarında büyük risk aldığını savunan Çakır, şunları söyledi; "Türkiye çok risk alıyor. Topraklarını mültecilere açıyor ama sadece mültecilere değil, muhaliflere açılıyor. Muhaliflerin en önemli toplantıları Türkiye'de yapılıyor. Bunlar normal gelebilir ama Türkiye'nin muhaliflerinin bir komşu ülkede toplandığını, orada yerleşmiş olduğunu düşünün bunlar aslında çok kritik destekler. Eğer Esad rejimi devrilecekse bu belki akılcı bir yatırım olabilir. Ama dediğim gibi rejim devrildikten sonra ne olacağı tam belli olmadığı için de kritik"

Sait BAYRAM'ın Özel Haberi

Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezinin, Kırklar Meclisi toplantısı düzenledi. Belirli aralıklarla yapılan toplantıların konuğu Arap Baharı ile ilgili araştırmalar ve toplantılar yapan Gazeteci-Yazar Ruşen Çakır oldu.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi (DİTAM) Başkanı Mehmet Kaya, belirli aralıklarla düzenledikleri Kırklar Meclisi toplantısında, dönemin önemli sorunlarını uzman kişilerle tartışıp, hem bilgilenme hem de kamuoyu ile paylaştıklarını ifade ederek, "bu toplantımızda da Gazeteci Ruşen Çakır, Arap ülkelerindeki demokrasi talepleri, Suriye'deki son olaylar, Ortadoğu'daki gelişmeleri bizimle paylaşacak" diye konuştu.

Dünya Arap baharına hazırlı değildi

Gazeteci-Yazar Ruşen Çakır, Son dönemlerde çeşitli ülkelerde Arap baharı üzerine değişik toplantılara katılarak, konuşmalar yaptığını hatırlatarak, "Arap Baharı denen olay konusunda bir kere çok önemli husus var. Dünya bu konuya hazırlıklı değildi. Beklenmedik bir anda Tunus'ta başlayan bir süreç ve çok çabuk Tunus, Mısır ve Libya'da sonuç aldı. İyi kötü bir şeyler sürüyor ve daha da süreceğe benziyor" dedi.

Arap Baharı Ortadoğu projesi değildir

Arap Baharı'nın Amerika'nın veya başka ülkelerin Büyük Ortadoğu Projesi'nin olmadığını ifade eden Çakır, "Yani önceden öngörülmüş, planlanmış, hazırlanmış bir şey değildir. Ancak olaylar kendiliğinden geliştikçe Amerika Birleşik Devletleri, İsrail ve Rusya gibi bazı ülkeler ve Türkiye de dâhil bu süreçlere bir şekilde müdahale etmek istediler. Ama hiç birisinin önceden gördüğü bir olay değildi. Aslında çok fazlada arzuladıkları bir olay da değildi'' dedi.

Mısır'daki rejimin devrilmesi arzulanmıyordu

Ruşen Çakır, şöyle devam etti; "Özellikle Mısır'daki Mübarek rejiminin devrilmesi Batı'nın çok fazla arzuladığı bir durum değildi. Çünkü Arap dünyasının kalbi Mısır'dır. Tarihsel olarak da böyledir. Mısır'daki statüko işlerine yarayan bir durumdu. Ancak Mübarek'in bir şekilde ülkeyi birazcık ılımlaştırması bekleniyordu. Hatta çok abartmadan, yerini oğluna bırakması için kendisine rica ediliyordu. Demokratikleşme değil de, daha genç bir kuşak ile Suriye'de, Fas'ta, Ürdün'de olan daha genç veliahtlar eliyle belki biraz daha normalleşmiş bir ülke beklentisi vardı. Ama bu olmadı."

Süreç özgürlük talepleri ile başladı

Çakır, Tunus ile başlayan süreçlerde tamamen insanların, gençlerin özgürlük arayışı, otoriter ve totaliter rejimlerden bunalmış olmalarının getirdiği bir bıkkınlığın verdiği spontane süreçler olduğunu vurgulayarak, şöyle dedi:

"Bu süreçlerin başlangıçlarında hemen hemen hiç birinde örgütlü güçler yok. Yani buralarda en önemli güçler İslami hareketlerdir. Müslüman kardeşler başta olmak üzere ya da diğer rejim karşıtı güçler. Bunlar hiç biri başlama aşamasında yok. Girip girmemekte tereddüt ettiler, sonra girdikten sonra da olayın sonuç alacağını görünce de liderliğe talip oldular. Ama örneğin Tahrir'deki olayda Müslüman kardeşler uzun bir süre tutuk davrandı, girmedi. Girenlerde Müslüman kardeşler kimliklerini çok öne çıkartmak istemediler. Batı'nın da bir şekilde çok önemsediği hareketlerdi bunlar. İlk başta İslamcı bir damga ile çıkmış olsaydı, bunun batıdan çok fazla destek görme şansı olmayabilirdi. Ama zaten İslamcılar başta bu olaya damgasını vuran insanlar değillerdi. Ama sonra bütün ülkelerde, yeni düzene geçişte, bunlara demokrasi dememiz mümkün değil, ama parlamenter sistemler, partiler kuruluyor. Yeni anayasalar yazılıyor. Bu süreçlerde en aktif ve en ağır basan İslamcılar olduğu net bir şekilde görülüyor."

Türkiye Arap ülkelerine model olabilir mi? tartışması

Türkiye Arap ülkelerine model olabilir mi? konusunun sıkça tartışıldığının altını çizen Çakır, "Şimdi, modernleşme süreci ile bütün bu tarihiyle Türkiye'nin model olması çok fazla mümkün değil. Tunus'ta Burguva ve ardından gelen Ali, Türkiye'nin Kemalist modelini uygulamaya çalışmışlar. Özellikle Tunus'ta Türkiye modeli dediğinizde çok rahatsız oluyorlar. Buna laiklerde dahil. Çünkü yıllarca bu Burguva ve ardından gelen Ali, Türkiye modeli üzerinden halka zulüm etmişler. Şimdi 10 yıllık AKP deneyiminin bir model olup olamayacağı meselesi var. bu aslında mantıklı., şundan mantıklı, bütün ülkelerde İslamcılar birinci güç oldukları için ve İslamcıların demokratikleşme iddiası sınandığı için bu ülkelerde Mısır'da, Tunus'ta, Suriye'de sınandığı için ortada dünyada çok fazla bir örnek yok. Türkiye İslamcılarının bir sorunu yok. Bunu tabi Arap dünyasındaki İslamcılara anlatmaları şuanda çok mümkün değil" diye devam etti.

Erdoğan'ın karizması çok iyi

Çakır, Arap dünyasında van minnut ve mavi Marmara olayından da sonra Filistin meselesiyle paralel olarak Tayyip Erdoğan'ın karizmasının çok iyi olduğuna işaret ederek, "Erdoğan'ın ve hükümetinin Arap sokağı denilen yerde çok itibarlı olduklarını biliyoruz. Çok güçlüler. Ancak, özellikle Mısır gibi ülkeler Müslüman kardeşler hareketi, kendisi birçok hareketten eski olduğu için birde işin içerisine Osmanlı imparatorluğu ve Arap-Türk gerilimi geçmişten gelen sirayet ettiği için bu hareketlerin doğrudan kendilerini bir AKP'nin takipçisi gibi tanımlanmaları söz konusu olamaz. Yani biz AKP partiyi model alıyoruz, demeleri mümkün değil. Onları sert bir şekilde eleştirmeleri de doğru gelmiyor bana. Arap dünyasındaki İslamcı hareketler, Türkiye'de de olduğu gibi aslında milliyetçilikle içi içedir. Ve biliyoruz ki Arap Milliyetçiliğinin esas ötekisi Osmanlı ve Türklerdir. Dolayısıyla bu daha sonra Filistin üzerinden İsrail'e yüklenmiş olabilir ama kolay kolay atlatılabilecek bir travma değil. Dolayısıyla Arap İslamcılarının Türkiye'yi kendilerine model aldığını onu takip ettiğini, onun liderliğini kabul etmesi söz konusu olacağını düşünmüyorum" şeklinde konuştu.

Arap Baharının duraklamasına yol açtı

Suriye olayına da değinen Ruşen Çakır, şunları söyledi:

"Suriye olayı aslında Arap baharının başlangıçta Arap baharı ile benzerlik gösteren ama kısa bir süre içerisinde ondan ayrışan bir örnek oldu. Ve bu nedenle de Suriye'de yaşanan olaylar aslında Arap Baharının duraklamasına belki de neden oldu. Çünkü orada, halkın başlattığı hareket kısa bir zamanda örgütlü bir silahlı direnişe doğru evrildi. Şuanda da halk hareketinden ziyade, Türkiye'de, Ürdün'de konuşlandırılmış bir takım silahlı güçlerin, yani siyasi hareketin ama silahlı kolu da olan bir muhalefetin yönlendirdiği bir harekete dönüştü.

Dış destek alıyorlar

Bu daha çok bildiğimiz eski tip devrimlere yakın bir şeye dönüştü. Bunu yaparken de dış destek alıyorlar. Yani kendi başlarına yaptıkları bir şey değil., Bu kafaları karıştırmaya başladı. Mısır'da, Tunus'ta insanlar kendi başlarına rejimleri devirdiler. Daha sonra yabancılar üşüştü. Ama Suriye olayında belli bir aşamadan sonra işin içine dış güçler girince bu olay başka bir şekilde seyretmeye başladı. Suriye muhalefeti halen bunu Arap Bahar'ı üzerinden bir halk hareketi olarak, sokak hareketi olarak göstermeye çalışıyor ama son dönemlerde yaşanan olaylara baktığımız zaman bu olay tamamen bir silahlı çatışma ve bir iç savaşa doğru evrildi. Diğer olaylara dikkat ettiğimizde bir iç savaş yaşanmadı, küçük çaplı çatışmalar dışında olay bitti.

Suriye'de iç savaş var

Şimdi Suriye'de kimilerine göre çoktan başlamış olan bir iç savaş var. Muhalefetin içerisine baktığımız zaman çok önemli bir olgu var. O da Irak'taki direnişteki Sünni-Arap direnişlerinin aktörlerinin önemli bir kısmının Suriye'ye kaymış olduğunu görüyoruz. Çok garip kaderin bir cilvesidir. Eskiden Irak'ta direniş varken, bu kişiler Suriye üzerinden Irak'a geçiyorlardı. Avrupa'dan gelen radikal İslamcı gönüllüler Türkiye'ye gelip, Türkiye'den Suriye'ye, Suriye'den Irak'a geçiyorlar. Şimdi Irak'ta iyi kötü bu direniş sonlandı. Belli bir yerde pata durumuna geldiler. Kim kaybetti, kim kazandı belli değil. Oradaki Sünni direniş ki bunların bir kısmı El kaideye yakın örgütler. Kimisi organik bağlı örgütler ve bunlar çok profesyonel savaşçı, yani Irak'ta yıllarca Amerikan işgaline karşı ve Amerika ile işbirliği yapan güçlere karşı yıllarca savaşmış terör olaylarında uzmanlaşmış insanların bir kısmının şimdi Suriye'ye geçtiği söyleniyor ve en son yapılan büyük bombalama eylemlerinin arkasında bunların olduğu söyleniyor.

Eylemler Suriye rejiminin önünü açıyor

Diğer yandan bu tür intihar eylemleri ve bombalama eylemlerinin Suriye rejiminin önünü açtığı da söyleniyor. Niçin açmış olabilir. Çünkü bu bir halk hareketi değil de terör hareketi olarak göstermek için yapılmış olabilir. Şuanda orada kafalar karışık ama Suriye'de en önemli güç yine İslamcılar. Çünkü yıllardır orada olan Sünnilerin iktidardan yeterince pay almadığı ve azınlık tarafından yönetildiği gibi bir imaj var.

Temel sorun mezhep olayı üzerinden gelişmesi

Suriye'deki temel sorunlardan birisi bu olayın bir mezhep olayı üzerinden gelişmesi. Yani Nusayrilik ile Sünniler arasında. İran'ın açık bir şekilde Suriye rejimine destek vermesine bağlı olarak da bu olay genel olarak bölgede bir şii-sünni çatışmasının önemli bir alanı haline gelmeye başladı. Burada ilginç olan şu Nusayrilik aslında Şiilik değil. Nusayrilik normal olarak baktığımız zaman Dürzilik gibi Anadolu Aleviliği gibi Şiilik ile birçok ortak noktası olan ama 12 imam şiası denilen Caferilik ile aslında hiçbir şekilde Ali'ye, Ehli Beyt'e sahip çıkma dışında hemen hemen hiçbir benzerliği olmayan bir inanç grubudur. Ama Suriye'nin öteden beri İran ile stratejik ortaklık yapmasıyla birlikte süreç içerisinde Nusayriliğin Şiiliğe yaklaştığı söyleniyor. Ama sonuç olarak inanç olarak baktığımız zaman aralarında çok büyük farklar var. Ama şu haliyle Suriye olayı bölgede bir Şii-Sünni kutuplaşmasının alanı haline geldi. Burada şii hilali, şii uyanışı denilen bir olay yaşanıyor. Irak'ın işgali en çok İran'ın ve Şiiliğin işine yaradı. Orada çünkü Şii Arapların önü açıldı. Ve iktidara geldiler. Çok büyük bir güç topladılar.

Ülkenin bölünme ihtimali var

Ülkenin bölünme ihtimali var. Ülkenin Lübnanlaşma ihtimali yani resmi olarak bölünmese bile coğrafi olarak mezhepler ve farklı inanışlar başka yerlerde gibi böyle bölgelere ayrılması ve bunlar arasında sürekli çatışma potansiyeli olması gibi bir şey var. Kürtlerin de burada en azından özerkliklerini ilan etmeleri gibi çok ciddi bir şekilde ortada var. Ankara'da burada çok aktif bir şekilde uzun bir süre yatırım yaptığı Esad ailesinden desteğini çok sert bir şekilde çektiğini ve şuanda Suriye rejimine karşı muhalefetin dış dünyada neredeyse şampiyonluğunu yaptığını görüyoruz.

Türkiye çok risk alıyor

Türkiye çok risk alıyor. Topraklarını mültecilere açıyor ama sadece mültecilere değil, muhaliflere açılıyor. Muhaliflerin en önemli toplantıları Türkiye'de yapılıyor. Bunlar normal gelebilir ama Türkiye'nin muhaliflerinin bir komşu ülkede toplandığını, orada yerleşmiş olduğunu düşünün bunlar aslında çok kritik destekler. Eğer Esad rejimi devrilecekse bu belki akılcı bir yatırım olabilir. Ama dediğim gibi rejim devrildikten sonra ne olacağı tam belli olmadığı için de kritik. Yani şöyle söyleyeyim; Esad rejimi devrildi ve çok büyük bir kırım başladı. Bu sefer ne olacak buna zemin hazırlayan insanların tarihsel sorumluluğu olacak. Bunların hepsini hesaplamak gerekiyor. Ve şu aşamada bu hesapların çok ciddi bir şekilde serinkanlı bir şekilde yapıldığını ben düşünmüyorum"